

کرونا و روزگاری دشوار برای حداقل بگیران

ویروس تاجدار، خواب را از چشم کارگران ربود

می کنند جلوی پیشامدهایی که بر تن رنجور اقتصادهای در حال توسعه سوزن فرو می کنند، را بگیرند. ویروس تاجدار اما با چنان قدرتی بر جهان سایه افکنده که دولت های ثروتمند را هم غافلگیر کرده است. اقدامات احتیاطی دولت های چین و آمریکا، برای قطع زنجیره شیوع کرونا به کاهش شدید سطح تقاضا در سطح داخلی و بین المللی و کاهش رشد اقتصادی این دو کشور منجر

کرونا به دلیل شکل ساختاری اش در میان پژوهشگران علوم آزمایشگاهی به «ویروس تاجدار» معروف است؛ تاجی که این ویروس بر سر نهاده، سلول های اقتصاد را همانند سلول های بدن انسان می مکد و رشد کمی آن را متوقف می کند. متخصصان اقتصاد، کاهش رشد اقتصادی را در دسته پدیده های شوم قرار می دهند و به اهل سیاست توصیه

گزارش

پیام بادی

روزنامه نگار

کرونا تا اینجای کار هم رشد اقتصادی ایران را بیشتر به سمت منفی شدن بیشتر هل داده است. در شرایطی که ایران تا پیش از شیوع کرونا، بر اساس ارزیابی صندوق بین المللی پول با رشد اقتصادی منفی ۳ درصد مواجه بود، در سال ۲۰۲۰ رشد منفی ۹ درصد را تجربه می کند. هرچند دولت هیچگاه این ارقام را تایید نکرده و رشد اقتصادی ایران را نزدیک به صفر می داند اما کاهش رشد اقتصادی ایران در یادداشت ماه گذشته «علی ربیعی» سخنگوی دولت دوازدهم و وزیر سابق تعاون، کار و رفاه اجتماعی دولت یازدهم مورد تأکید قرار گرفته بود. وی در این مورد نوشت: «در سه ماه اول سال ۹۹ کاهش ۰/۴ درصدی رشد اقتصادی اتفاق می افتد. در صورت تداوم، آثار ثانویه آن می تواند میزان بیکاری را به طور فزاینده ای افزایش دهد. مطالعات نشان می دهد ایجاد اشتغال جدید در صنوف تولیدی کوچک و کارخانه های مقیاس پایین حداقل تا دو سال پس از تعطیلی امکان پذیر نیست.» سخنگوی دولت درباره افزایش چند میلیونی نرخ بیکاران هم اظهار نگرانی می کند: «طبق آمارهای وزارت کار در صورت تعطیلی درازمدت و عدم مداخله در سیاست های بازار کار، میزان بیکارشدگان به بیش از ۴ میلیون نفر خواهد رسید. این ۴ میلیون نفر شامل ۳/۳ میلیون شغل بیمه شده و حدود ۷۰۰ هزار شغل غیررسمی است.» نگرانی دولت درباره افزایش نرخ بیکاری در سایه ماندگاری ویروس کرونا، بسیار جدی است؛ به ویژه اینکه بر اساس ارزیابی مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی تولید و فروش واحدهای صنعتی تولیدی و خدماتی در پایان سال ۹۸، به نسبت پایان سال ۹۷، به ترتیب با کاهش ۲۲ و ۸۳ درصدی مواجه شده است.

کم درآمد، از دیگر برنامه های دولت است. در مجموع، منابعی که در قالب مقرری بیکاری و پرداخت تسهیلات بدون بهره و کم بهره برای کمک به بیکاران، خانوارهای کارگری و... در نظر گرفته شده، حداقلی هستند و تامین معیشت آنها را در کوتاه مدت هدف قرار داده اند؛ آن هم در شرایطی که کرونا نه ویروس کوتاه مدت که ویروس بلندمدت است. کمک به میلیون ها کارگری که بیکار شده اند و یا می شوند، موجب افزایش قدرت خرید و خروج واحدهای صنعتی از رکود می شود.

معیشت خانوارها و پرداخت تسهیلات ارزاقیت به واحدهای تولیدی در نظر گرفته که از این میزان، ۲۵ هزار میلیارد تومان صرف معیشت و افزایش قدرت خرید می شود. ۲۵ هزار میلیارد تومان هم در قالب تسهیلات یک میلیون تومانی بدون بهره که اقساط آن از یارانه نقدی سرپرست خانوار کسر می شود در نظر گرفته شد. همچنین پرداخت بسته حمایتی ۲۰۰ تا ۶۰۰ هزار تومانی در چهار نوبت به ۳ میلیون نفر و پرداخت تسهیلات یک تا ۲ میلیون تومانی به ۴ میلیون خانوار

اشاره به قصد دولت برای اختصاص ۵ هزار میلیارد تومان برای پرداخت مقرری بیکاری به بیمه شدگان بیکار سازمان تامین اجتماعی، تأکید کرد که این ۴ میلیون کارگر هم بیکار و نیازمند دریافت بخشی از این منابع هستند. وی پیشنهاد داد که دولت از این محل، ۲ هزار میلیارد تومان را برای ارتقای معیشت این کارگران اختصاص دهد. در کنار این ۵ هزار میلیارد تومان، دولت از محل کاهش ذخیره قانونی بانک مرکزی، ۷۵ هزار میلیارد تومان برای کمک به

در کنار حدود ۳ میلیون کارگر فاقد پوشش بیمه ای، ۴ میلیون کارگر غیر بیمه خاص مانند کارگران ساختمانی، کارگران مزارع، قالیبافان، رانندگان و... وجود دارند که به دلیل نداشتن کارفرما و ماهیت خویش فرمایی بیمه های شان، در روزهای بیکاری مشمول دریافت مقرری بیکاری نمی شوند. «اکبر شوکت» عضو هیات امنای سازمان تامین اجتماعی با

۴ میلیون کارگر بیمه خاص، چشم انتظار حمایت

خبر

۲۰ هزار کارگر در واحدهای تولیدی چابهار کار می کنند

رییس اداره تعاون، کار و رفاه اجتماعی چابهار گفت: بیش از ۲۰ هزار نفر کارگر مشمول قانون کار در واحدهای مختلف کارگری این شهرستان فعالیت می کنند. عبدالله امیریان (رییس اداره تعاون، کار و رفاه اجتماعی چابهار) اظهار داشت: چابهار با توجه به ظرفیت و پتانسیل بالقوه در بخش های مختلف، حدود هزار و ۹۰۰ واحد کارگری فعال و ۲۰ هزار نفر کارگر مشمول قانون کار دارد که در واحدهای مختلف کارگری شهرستان اعم از مشاغل دریایی و صنایع تولیدی وابسته به صید و صیادی، کارگاه های ساختمانی، فولاد، پتروشیمی و سایر صنوف خدماتی و پروژه های عمرانی مشغول به کار هستند. وی به فعالیت ۵۲۶ شرکت تعاونی در این شهرستان هم اشاره کرد و گفت: این تعاونی ها ۲۱۲ هزار و ۸۸۱ نفر عضو دارند و برای ۱۰ هزار و ۲۳۶ نفر نیز اشتغالزایی کرده اند. رییس اداره تعاون، کار و رفاه اجتماعی چابهار ادامه داد: ۶ اتحادیه تعاونی در گرایش های مختلف اعم از مسکن، تعاونی های صیادی، تعاونی های مرغداران، شرکت های تعاونی پرورش میگو، شرکت های تعاونی صنایع دستی و گردشگری و اتحادیه تعاونی های منابع طبیعی و آبخیزداری در این شهرستان فعال هستند. امیریان همچنین افزود: از سال ۹۷ تاکنون، ۵۴۶ نفر متقاضی در سامانه مشاغل خانگی ثبت نام کردند که تعداد ۳۱۸ مجوز صدر شده و ۲۸۳ طرح به بانک معرفی و اعتباری به مبلغ حدود ۲ میلیارد تخصیص یافته که برای ۲۱۵ نفر شغل ایجاد شده است.

کارگران بدون بیمه و حمایت های رفاهی دولت

تعطیل بمانند.» گیلانی نژاد با تأکید بر ضرورت حمایت رفاهی دولت از کارگران این واحدها، گفت: «با توجه به اینکه این کارگران در پوشش بیمه قرار ندارند، نمی توانند از مقرری بیکاری بهره مند شوند. هم اکنون بیشتر آنها یا در جست و جوی کار هستند و یا اینکه به صورت پاره وقت و تمام وقت برای تاکسیرانی های اینترنتی کار می کنند. تعدادی زیادی از آنها حتی دستمزد اسفندماه خود را هم دریافت نکرده اند، هرچند کارفرمایان وعده داده اند که به زودی این کار را انجام می دهند اما صاحبخانه کارگران اجاره نشین منتظر پرداخت طلب خود است و به بیکاری مستاجرش، کاری ندارد.» این فعال صنفی کارگری با بیان اینکه دولت با پرداخت بسته های حمایتی به کمک این دسته از کارگران نباید، گفت: «کارگرانی که بیمه اجباری دارند، حداقل از بابت دریافت مقرری بیکاری آسوده هستند. با توجه به اینکه وزارت کار برای کارفرمایان آنها تکلیف کرده که باید از خردادماه فعالیت های خود را از سر گیرند، می توانند به بازگشت به کار امیدوار باشند اما کارگران فاقد پوشش بیمه ای وضعیت روشنی را ندارند. بنابراین پرداخت بسته های حمایتی نقدی و غیرنقدی به آنها می تواند بسیار راهگشا باشد اما در کنار اینها باید سهمی از منابع اختصاص داده شده برای پرداخت مقرری بیکاری را هم برای آنها هم در نظر گرفت. به بیان روشن، باید ترکیبی از حمایت ها را سازماندهی کرد.»

«ما زیار گیلانی نژاد» فعال صنفی کارگری با اظهار نگرانی نسبت به سر نوشت آن دسته از کارگران واحدهای تولیدی و خدماتی که در بخش غیررسمی اشغال داشتند و به دلیل توقف فعالیت ها بیکار شده اند به آتی نه، گفت: «ارزیابی وزارت رفاه و بررسی شکل های کارگری تا پیش از شیوع ویروس کرونا، نشان می داد بین ۲ تا بیش از ۳ میلیون کارگر، در کارگاه های خارج از شمول قوانین کار و تامین اجتماعی کار می کردند. در نتیجه حتی حداقل دستمزد را هم دریافت نمی کردند. طبق بررسی های میدانی که از واحدهای صنعتی مستقر در صنعتی ترین استان های کشور مانند تهران و اصفهان انجام دادیم، تعداد زیادی از کارگاه های کوچک که ۵ تا ۱۰ کارگر کار می کردند، فعالیت های خود را از زمان توقف، یعنی اسفندماه، آغاز نکرده اند.» وی با بیان اینکه در تماس هایی که با کارگران این واحدها برقرار کردیم، متوجه شدیم که کارفرمایان آنها حداقل در کوتاه مدت برنامه ای برای بازگشایی کارگاه های خود ندارند و حتی مایل به ثبت نام در سامانه وزارت بهداشت برای ازسرگیری فعالیت نیستند، گفت: «این در حالی است که تعداد زیادی از این واحدها به سبب نوع فعالیت خود در شمار واحدهای کم ریسک قرار می گیرند و کارفرمایان آنها می توانند با ثبت نام در سامانه وزارت بهداشت و دریافت دستورالعمل های فاصله گذاری، فعالیت های خود را پس از تأیید مراجع مربوطه از سرگیرند اما به دلیل رکود اقتصادی و نداشتن مشتری ترجیح می دهند کار خود را متوقف کنند و

کارگران واحدهای صنفی در چنبره رکود

می دهند. با توجه به اینکه دولت قصد دارد، ۵ هزار میلیارد تومان منابع جدید به صندوق بیمه بیکاری اختصاص دهد، می توان پرداخت مقرری بیکاری به کارگران بیکار واحدهای صنعتی را هم با جدیت بیشتری پیگیری کرد؛ آن هم در شرایطی که بر اساس گزارش جدید مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی که نهم اردیبهشت ماه منتشر شد، در ادامه سال ۹۹، با توجه به نوع اقدامات دولت، بین ۲ تا ۶ میلیون و ۴۰۰ هزار نفر به تعداد بیکاران کشور «برای دوره ای» افزوده می شود. هرچند، گزارش نویسان این پژوهش ارزیابی کرده اند که تنها ۷۰ درصد از این عده پوشش بیمه ای دارند، بنابراین تنها ۳۰ درصد از آنها مشمول دریافت مقرری بیکاری می شوند. در حال حاضر هیچ ارزیابی از مجموع کارگرانی که بر اثر توقف فعالیت های واحدهای صنعتی تولیدی و خدماتی بیکار شده اند، وجود ندارد و تنها مرجعی که رسانه ها و مسئولان برای تأثیرات کرونا بر فعالیت های اقتصادی به آن استناد می کنند، تعداد متقاضیان دریافت مقرری بیکاری است. با توجه به اینکه اشتغال حدود چهار میلیون کارگر در بازار غیررسمی است و به احتمال فراوان درصدی از آنها تحت تأثیر کرونا، برای مدتی بیکار می شوند، آمار بیکاران بیشتر از حدود ۶۷۰ هزار نفر است؛ آن هم در شرایطی که به گفته سخنگوی دولت بیش از ۱/۵ میلیون کارگاه رسمی و غیررسمی دچار توقف فعالیت شده اند. بنابراین اگر بنا به حمایت از بیکاران فاقد پوشش بیمه ای و دارای پوشش بیمه ای باشد، تنها می توان از ترکیب برنامه های حمایتی برای مقرری بیکاری را کارگران اصناف تولیدی تشکیل

تحت تأثیر این شرایط، واحدهای صنفی تولیدی و خدماتی از پایان سال گذشته فعالیت های اقتصادی خود را متوقف کردند. همزمان، وزارت تعاون، کار و رفاه با همکاری دستگاه ها و نهاد مسئول در مبارزه با بحران کرونا، ۱۰ رشته شغلی خدماتی که بیشترین آسیب را از کرونا دیده اند، معرفی کرد تا آن دسته از کارگران آنها که بیمه شده اجباری سازمان تامین اجتماعی هستند، از مقرری بیکاری برای اسفندماه سال ۹۸ و فرودین و اردیبهشت ماه سال ۹۹ بهره مند شوند. از خردادماه هم کارفرمایان تمامی این رشته های شغلی باید کارگران خود را به سر کار بازگردانند و تولید را از سر گیرند. بر اساس اعلام «مصطفی سالاری»، مدیرعامل سازمان تامین اجتماعی «حدود ۶۷۰ هزار نفر از افراد مشمول قانون کار و تامین اجتماعی به تبع شیوع بیماری کرونا درخواست دریافت مقرری بیمه بیکاری کرده اند.» پس از تطابق شرایط متقاضیان با آیین نامه رشته های شغلی و تامین منابع مالی، پرداخت مقرری بیکاری آغاز می شود اما این تنها واحدهای صنفی خدماتی نیستند که از شیوع کرونا آسیب دیده اند و واحدهای صنعتی هم به شدت از افت سطح تقاضا رنج می برند و تعداد زیادی از آنها به ویژه واحدهای صنعتی کوچک تعطیل شده اند. هرچند اعلام نشده که چند درصد از متقاضیان دریافت بیمه بیکاری کارگران صنعتی هستند اما با توجه به تعطیلی واحدهای صنعتی کوچک در انتهای سال ۹۸ و پس از تعطیلات نوروز، به یقین درصدی قابل توجهی از متقاضیان دریافت مقرری بیکاری را کارگران اصناف تولیدی تشکیل